

?Partitura de silenci al Macba

L'artista Christian Marclay casa música i arts visuals en una exposició

Instal·lació Chalkboard a l'exposició Christian Marclay. Composicions, 2019 Foto: Miquel Coll

L'artista suís-americà Christian Marclay (1955) va fascinar la crítica i el públic durant la Biennal d'Art de Venècia del 2011 amb la projecció d'un vídeo de 24 hores de durada format per fragments de pel·lícules de tota la història del cinema titulat *The Clock (El rellotge)*. El collage de trossos filmics era hipnòtic. En ell es tornava a construir una narrativa completament nova a partir de fragments i la màgia augmentava quan l'espectador s'adonava que el vídeo era també un rellotge absolutament sincronitzat amb el temps de l'audiència, ja que en les escenes seleccionades apareixia sempre un rellotge marcant l'hora exacta del moment de la projecció, gairebé minut a minut. L'obra va guanyar, amb tota justícia, el Lleó d'Or de la Biennal.

Marclay ha anat projectant *The Clock* en diversos llocs del món però no vol que aquesta peça tan emblemàtica es barregi amb la resta de la seva obra, fruit d'una ja llarga trajectòria que sovint té en la música i el so els seus pilars fonamentals. L'exposició *Composicions* (<https://www.macba.cat/ca/exposicio-christian-marclay>), que ara es pot veure al Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba), desplega una sèrie de projectes, entre instal·lacions, pintures, textos, enregistraments sonors i *performances*, que conviden l'espectador a trobar el lligam entre el que escoltem i el que veiem i que trenca la frontera entre art i música. "Com a

músic, faig art, i com a artista, faig música", ha dit Marclay al Macba, que insta l'espectador a participar directament en les seves obres. Com, per exemple, a la instal·lació *Chalkboard* (2010), una pissarra amb un pentagrama gegant que ocupa tota la paret d'una sala del museu, en què el públic pot escriure una composició musical o el que vulgui. Tot el que hi hagi en el pentagrama serà interpretat per músics en una sèrie de concerts organitzats durant l'exposició.

Sound Cluster, 2017. Col·lecció de l'artista. Cortesia de White Cube

Però la paradoxa de l'exposició és que en la seva major part és silenciosa. Al cap i a la fi és el silenci és tan important en la música com el so. La música i el so hi estan presents permanentment però en altres formats: les notes en el pentagrama, les onomatopeies a les pintures o fins i tot en textos. Com a mestre del collage i del *sampler* que és (admira especialment a Gaudí per la tècnica del trencadís), Marclay ha construït un gran collage textual que recorre tota l'exposició en una línia marcada a la paret, composta per frases extretes de crítiques musicals en els fragments on es parla de com sona la música. El text original anglès s'ha anat traduint a idiomes diferents cada cop que s'exposa a un país de parla no anglesa (com ara, en català) però sempre es fa a partir de la darrera versió. De manera que cada cop el text s'allunya més de la versió original, "com si fos el joc del telèfon". Al final de tot el procés serà una composició nova.

A les pintures de Marclay, l'artista pinta literalment el so amb onomatopeies, que assegura que són molt diferents en cada idioma, perquè com les paraules, estan connectades amb una manera de veure el món. "Els japonesos tenen l'onomatopeia del silenci", remarca. La videoinstal·lació muda *Surround Sounds* (2014-2015), és una experiència completament immersiva, en què a partir de còmics escanejats, les onomatopeies acaben sonant dins del cervell de cada espectador. Es tracta d'escoltar amb els ulls. Val la pena estar-s'hi una estona per experimentar-ho. En la projecció de diapositives *Zoom Zoom* (2007-2019), Marclay demostra la gran quantitat d'onomatopeies escrites que trobem en un context urbà. L'obra va ser concebuda en el seu moment perquè un artista vocal "interpretés" els sons a mesura que s'anaven passant les imatges.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=6mL-2zSJYtM>

Sempre jugant amb l'apropiació d'obres ja existents, Marclay exposa una sèrie de recreacions de portades de discos famosos, que són com petits poemes visuals, o en un llarg paper enrotllat, a la manera dels exquisits dibuixos medievals del Japó, dibuixa onomatopeies extretes de la versió nord-americana de novel·les manga.

Però si voleu un bon colofó quan visiteu l'exposició de Marclay, que està oberta fins al dia de la Mercè, no us podeu perdre -sencera- l'única obra de l'exposició que té so. *Video Quartet* (2002), una projecció a quatre pantalles d'un quart d'hora de durada, parteix del mateix principi d'apropiació que *The Clock*, amb fragments cinematogràfics, alguns dels quals molt famosos, però en aquest cas amb el soroll i la música com a protagonistes. La sincronització de les quatre accions conformen una nova composició musical. Una altra experiència hipnòtica, en una de les millors exposicions dels últims anys al Macba.

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=J7uH5u3pxOk>

Exposició Christian Marclay. Composició <https://www.macba.cat/ca/exposicio-christian-marclay>

Del 12 d'abril al 24 de setembre de 2019 al Macba.

La primera mostra en més d'una dècada dins l'Estat espanyol dedicada a l'artista suís-americà, que presenta una tria d'obres centrada en les seves composicions sòniques, des de partitures gràfiques fins a videoinstal·lacions.

Actions: Plish, Plip! Plap!!! Plop...(No. 2) 2013. Fundación Helga de Alvear, Madrid/Cáceres, España